

Državna svetnica
Lidija Jerkič

Številka: 212-01-2/2024/1
Ljubljana, 20. 3. 2024

6

Gospod
Marko Lotrič
predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

Državna svetnica Lidija Jerkič, na podlagi 68. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), vlagam:

- **Pobudo za sprejem Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju.**

Državna svetnica
Lidija Jerkič, l.r.

Priloga:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZASEBNEM VAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Varnost je človekova pravica, ki je opredeljena v 34. členu Ustave Republike Slovenije¹ in 5. členu Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic², in ima posebno mesto med človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami. Za uresničevanje pravice do varnosti v prvi vrsti skrbi država s svojimi inštitucijami, ki razpolagajo s sredstvi fizične in drugačne prisile.³ Zagotavljanje varnosti, reda in miru je temeljna naloga države, saj lahko le v varnem okolju ljudje uresničujejo svoje pravice in obveznosti.

Za zagotavljanje varnosti imamo v Sloveniji vzpostavljen sistem notranje varnosti, ki ga predstavljajo organi varnostnega sistema v ožjem smislu, kot so policija, državno tožilstvo, pravosodni organi ter nadzorni in inšpekcijski organi. V ta sistem se vključujejo tudi drugi državni organi ter inštitucije z uresničevanjem dejavnosti, kar prispeva k notranji stabilnosti in varnosti. Zasebno varovanje je omenjeno v temeljnem strateškem dokumentu s področja nacionalne varnosti v Sloveniji, to je Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije,⁴ v katerih je zapisano, da Republika Slovenija za zagotavljanje notranje varnosti razvija učinkovit, fleksibilen in odziven varnostni sistem ter omogoča sodelovanje in vključevanje drugih subjektov pri opravljanju zadev in nalog javne varnosti. Notranjo varnost zagotavlja z delovanjem inštitucij javne varnosti, policije, državnega tožilstva, inšpekcijskih in nadzornih organov, obveščevalno-varnostnih služb, drugih državnih organov, organizacij z javnimi pooblastili, zasebnih varnostnih družb in drugih organizacij zasebnega prava ter organov lokalne samouprave na temelju njihovega medsebojnega sodelovanja tako v Republiki Sloveniji kot na mednarodni ravni.

Poleg policije, ki je v tem sistemu ključnega pomena, saj ima kot represivni organ tudi največ pooblastil, s katerimi lahko posega v človekove pravice ali svoboščine, pa ne smemo prezreti gospodarskih družb za zasebno varovanje in samostojnih podjetnikov posameznikov, ki prispevajo pomemben delež k zagotavljanju javne varnosti. Država je del svojih pristojnosti na tem področju prenesla v izvajanje zasebnim varnostnim subjektom. Tako varovanje lahko imenujemo tudi nadstandardno. Država namreč vsem pod enakimi pogoji zagotavlja določeno raven varnosti. Kdor hoče, pa si lahko zagotovi višjo raven varnosti z uporabo zasebnih varnostnih storitev. Pri tem je pomembno tudi, koliko je posamezen naročnik varnostnih storitev pripravljen in sposoben plačati. Glede na to, da mora po naravi

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a.

² Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, spremenjene s protokoli št. 3, 5 in 8 ter dopolnjene s protokolom št. 2, ter njenih protokolov št. 1, 4, 6, 7, 9, 10 in 11, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/94.

³ Po klasičnem pojmovanju naj bi bila država oblast, ki ima monopol nad zakonito uporabo fizičnega nasilja, kar izhaja med drugim iz razprav Jeana Bodina, Thomasa Hobbesa in Maxa Webra.

⁴ Uradni list RS, št. 59/2019.

dela varnostno osebje pri zagotavljanju varnosti posegati v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznika, je nujno, da to področje regulira država. Zasebne varnostne družbe s svojimi zaposlenimi (varnostnim osebjem) izvajajo podobne ukrepe, kot jih lahko na podlagi pooblastil izvajajo državni organi. Ukrepe smejo uporabiti pod pogoji in v primerih, določenih v zakonu.

Zasebno varovanje je v Zakonu o zasebnem varovanju (v nadaljnjem besedilu: ZZasV-1)⁵ opredeljeno kot gospodarska dejavnost, namenjena varovanju ljudi in premoženja, ki jo Republika Slovenija ureja v javnem interesu z namenom varovanja javnega reda, javne varnosti, varstva naročnikov, tretjih oseb in varnostnega osebja, ki neposredno opravlja dejavnost.

Zasebno varovanje kot pridobitno dejavnost lahko opravlja zgolj gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik, ki ima registrirano dejavnost, veljavno licenco in izpolnjuje zakonske pogoje. Ministrstvo za notranje zadeve je 162 podjetjem podelilo dovoljenje oziroma licenco za opravljanje ene ali več oblik oziroma nalog zasebnega varovanja.⁶ Po podatkih Ministrstva za notranje zadeve je bilo dne 26. 1. 2024 v veljavi 6.537 službenih izkaznic varnostnega osebja.

V dejavnosti zasebnega varovanja je bila 14. 7. 2000 sklenjena Kolektivna pogodba za dejavnost zasebnega varovanja,⁷ ki je celovito urejala delovnopравни položaj zaposlenih v dejavnosti. Njena veljavnost je prenehala 2. 1. 2006. Po desetletnem vmesnem obdobju je bila sklenjena nova Kolektivna pogodba dejavnosti zasebnega varovanja,⁸ ki je pridobila lastnost razširjene veljavnosti.⁹ Ta pogodba je bila s strani sindikata odpovedana.¹⁰

Kolektivna pogodba za dejavnost zasebnega varovanja, podpisana 2016, ni rešila vseh vprašanj, kot jih rešuje večina drugih kolektivnih pogodb dejavnosti, zato sta se stranki te kolektivne pogodbe z določbo njenega drugega odstavka 4. člena izrecno zavezali, da se bosta zavzemali za sklenitev celovite kolektivne pogodbe v dejavnosti zasebnega varovanja, ki bo urejala tudi vse ostale pravice in obveznosti, ki v podpisani kolektivni pogodbi niso določene, med drugim tudi:

- ostalih še nedogovorjenih splošnih določb,
- pravic in obveznosti delodajalca in delavcev,
- pravic in obveznosti strank ter način reševanja sporov.

Ne glede na navedeno zavezo socialni partnerji na ravni dejavnosti kljub večkratnim pozivom reprezentativnega sindikata, da se pogajanja začnejo, niso pristopili k pogajanjem za sklenitev celovite kolektivne pogodbe. S strani predstavnikov delodajalcev v dejavnosti je bilo namreč do sklenitve kolektivne pogodbe na ravni dejavnosti izraženo izrazito odklonilno stališče, kljub temu da je sindikat na

⁵ Uradni list RS, št. 17/11.

⁶ Podatki so dosegljivi na spletu, URL: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNZ/Dokumenti/DPDVN/Zasebno-varovanje/2023/Seznam-imetnikov-licenc-16_1.2024.xlsx

⁷ Uradni list RS, št. 73/00, 29/03, 44/07 in 55/07.

⁸ Uradni list RS, št. 5/2016.

⁹ Uradni list RS, št. 9/2016.

¹⁰ Sklep o odpovedi kolektivne pogodbe je dosegljiv na spletu: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-0733/sklep-o-odpovedi-kolektivne-pogodbe-za-dejavnost-zasebnega-varovanja>

Ministrstvo za notranje zadeve posredoval pobudo, da se slednje aktivno vključi v prizadevanja, da bi prišlo do socialnega dialoga v dejavnosti zasebnega varovanja.

Dejavnost zasebnega varovanja nesporno prispeva pomemben delež k skupni varnosti v Republiki Sloveniji, kot gre razbrati iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije in Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete.¹¹ Zasebno varovanje ima izjemno vlogo tudi na področju varovanja kritične infrastrukture, saj na podlagi Uredbe o obveznem organiziranju varovanja¹² in ZZasV-1 izvaja varovanje precejšnjega števila objektov, ki so za državo posebnega pomena. Velik poudarek v dejavnosti zasebnega varovanja je na doslednem spoštovanju zakonitosti, človekovih pravic in svoboščin ter načel pravne države.

Pri dejavnosti zasebnega varovanja gre za dejavnost, ki se izvaja v javnem interesu in na podlagi licenc, ki jih pristojno ministrstvo podeljuje zasebnim izvajalcem. S pridobitvijo licence postanejo izvajalci nosilci zagotavljanja varnosti ljudi in premoženja v Republiki Sloveniji. Gre za izvajanje dejavnosti, ki spada v eno izmed temeljnih nalog države, zaradi česar je v interesu države, da pogodbe sklepa z izvajalci, ki spoštujejo predpise, in sicer tudi na davčnem in delovnopravnem področju.

Reprezentativni sindikat že leta opozarja na številne kršitve delovnopravne zakonodaje v dejavnosti zasebnega varovanja, ki so med drugim tudi posledica odsotnosti socialnega dialoga v tej dejavnosti. Sindikat prav tako opozarja na zlorabo sistema prostovoljnega dogovarjanja v dejavnosti zasebnega varovanja, ker se delodajalska stran kljub izrecni zavezi v Kolektivni pogodbi dejavnosti in pridobljeni reprezentativnosti ni želela pogajati in zavrača kakršen koli socialni dialog. Gospodarski subjekti se tako izogibajo zakonskim obveznostim in opravljajo zasebno varovanje v nasprotju z zakonodajo in interesi javnosti.

V nadaljevanju so navedena področja, na katerih Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SKVNS), ki je na ravni države reprezentativen za dejavnost zasebnega varovanja, zaznava največ kršitev in težav v dejavnosti zasebnega varovanja.

Plačilo za delo

SKVNS opozarja na izredno nizke povprečne plače v dejavnosti: povprečna plača v letu 2022 je bila v dejavnosti zasebnega varovanja 1.346,46 EUR,¹³ povprečna plača v Republiki Sloveniji za leto 2022 pa je znašala 2.023,92 EUR. Po drugi strani podjetja v dejavnosti zasebnega varovanja ustvarjajo precejšnje dobičke. Po mnenju SKVNS so dobički podjetij ustvarjeni v veliki meri na račun nizkih plač in prihodkov, ki so povezani z obdobjimi usposabljanji varnostnega osebja.

V dejavnosti zasebnega varovanja se zaradi zavračanja socialnega dialoga s strani predstavnikov delodajalcev osnovne plače delavcev ne usklajujejo redno na letni ravni. Zaposlenim se povečuje zgolj doplačilo do minimalne plače, v nekaterih

¹¹ Uradni list RS, št. 43/2019.

¹² Uradni list RS, št. 80/2012.

¹³ SKP 80.100 (varovanje).

primerih so ta doplačila resnično visoka, tudi do 700,00 EUR. V tej dejavnosti po oceni SKVNS prejema doplačilo do minimalne plače prek 60 % zaposlenih. Posledično zaposleni v dejavnosti zasebnega varovanja prejemajo nizke dodatke za težje pogoje dela, saj se ti obračunavajo od njihove osnovne, ki pa ne dosega niti višine minimalne plače. Ob takšnem stanju, ko se dodatki obračunavajo od skrajno nizkih osnovnih plač, se zastavlja tudi vprašanje o zakonitosti takšnih obračunov, saj ekstremno nizki dodatki za težje pogoje dela ter ostali dodatki, ki jih določa delovnopravna zakonodaja, ne izpolnjujejo svojega zakonsko opredeljenega namena.

Področje delovnega časa

Zaposleni v dejavnosti zasebnega varovanja v povprečju opravijo bistveno več ur, kot znaša povprečni mesečni delovni čas. Delavci povprečno opravijo več kot 200 in vse tja do 240 ur na mesec, medtem ko je plača ob takem številu ur le nekoliko nad višino minimalne plače zaradi nizko določenih osnovnih plač.

Pogoste so težave pri razporejanju in prerazporeditvi delovnega časa. Zaposleni dobijo razpored le za nekaj dni vnaprej, tako da imajo veliko težav pri organiziranju svojega zasebnega življenja.

Zaposleni pogosto nimajo možnosti odmora med delovnim časom, ker opravljajo delo po različnih objektih, kjer je prisoten običajno le eden od zaposlenih, ki ne sme zapuščati svojega delovnega mesta.

Regres za letni dopust

SKVNS opozarja tudi na delno izplačilo oziroma na neizplačilo regresa za letni dopust zaposlenih v dejavnosti zasebnega varovanja. Dogaja se, da morajo zaposleni »oddelati« več ur, ki se nato izplačajo pod postavko »regres za letni dopust«, sicer podjetje regresa za letni dopust ne izplača.

Povračila stroškov v zvezi z delom

Področje povračil stroškov (malica, prevoz na delo) je v tej dejavnosti še posebej polje nenehnega nezadovoljstva in kršitev. Zaposleni v dejavnosti zasebnega varovanja pogosto iz tega naslova prejemajo minimalne zneske, v nekaterih primerih pa sploh ne.

Pogoji dela

Delavci pogosto opozarjajo na slabo organizacijo dela v podjetjih, neprimeren odnos nadrejenih, kot sta poniževanje in mobing. Delavci na posameznih objektih pogosto nimajo dostopa do sanitarij, so v neogrevanih prostorih, brez ustrezne opreme in tako dalje.

Kršitve, povezane s sklepanjem pogodb o zaposlitvi za določen čas

V dejavnosti zasebnega varovanja je po oceni SKVNS zelo veliko kršitev pri sklepanju pogodb o zaposlitvi za določen čas. Dejstvo je, da tudi zakonodaja z

»odpravljanjem administrativnih ovir« omogoča, da delodajalci z enostavnim ustanavljanjem podjetij delavce prezaposlijo v drugo podjetje.

Področje javnega naročanja

Država oziroma posamezna ministrstva so pravzaprav največji naročnik in plačnik izvajanja dejavnosti zasebnega varovanja. Izbira ponudnika pa največkrat sloni na »najnižji ceni«, posledično ponujena cena ne zagotavlja niti minimalne plače zaposlenim.

Neposredne naloge varovanja ljudi in premoženja opravlja varnostno osebje, ki mora biti za to ustrezno usposobljeno ter motivirano in mora za učinkovito izvajanje svojih nalog uživati tudi določen ugled v splošni javnosti. Ustrezna usposobljenost ter motiviranost zaposlenih je poleg tega v interesu države kot naročnika, kadar za izvajanje dejavnosti zasebnega varovanja sklepa pogodbo prek javnih naročil. V zadnjem času ugled varnostnega osebja v javnosti pada, tudi zaradi dejstva, da imajo delavci, ki opravljajo delo fizičnega varovanja, v pogodbah o zaposlitvi pogosto določene osnovne plače, ki so precej nižje od minimalne plače. V pogodbah o zaposlitvi za varnostnika, ki opravlja fizično varovanje, pogosto zasledimo osnovno plačo, ki znaša 400,00 ali 500,00 EUR. Navedeno se odraža tudi v končnem plačilu, saj delavci kljub temu, da opravljajo dežurstva, delo v neenakomernem delovnem času in delo v težjih delovnih pogojih, prejmejo izplačila zgolj malenkost nad minimalno plačo, saj se vsi dodatki za težje pogoje dela obračunavajo od osnovne plače. Navedeno škoduje ugledu varnostnega osebja, saj varnostnika predstavlja kot delavca, ki opravlja delo v težkih pogojih za slabo plačilo, poleg tega takšni pogoji dela niso privlačni za usposobljen in motiviran kader, kar škoduje razvoju zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji.

Dejavnost zasebnega varovanja je dejavnost posebnega družbenega pomena in kot taka ne more biti v celoti prepuščena samoregulaciji. Dejavnost zasebnega varovanja se ureja v javnem interesu z namenom varovanja javnega reda, javne varnosti, varstva naročnikov, tretjih oseb in varnostnega osebja, ki neposredno opravlja dejavnost. Po mnenju predlagatelja je v dejavnosti zasebnega varovanja nujna zakonska ureditev oziroma realizacija zaveze iz drugega odstavka 2. člena ZZasV-1. Prav tako je treba zavarovati varnostno osebje, ki neposredno opravlja dejavnost. Eden izmed mehanizmov, s katerim se zagotavlja kakovostno izvajanje dejavnosti zasebnega varovanja, je zagotovo urejen delovnopравни položaj varnostnega osebja, ki dejansko izvaja dejavnost zasebnega varovanja. Razlog za to je tudi v dejstvu, da na trgu zasebnega varovanja vlada izredno močna in neloyalna konkurenca, dumpinške cene in podobno. Veliko število podjetij v Sloveniji se ukvarja z dejavnostjo zasebnega varovanja oziroma so si ob drugih dejavnostih, ki jih opravljajo, pridobila še licenco za opravljanje ene izmed dejavnosti zasebnega varovanja.

Leta 2003 je bila z Zakonom o zasebnem varovanju¹⁴ ustanovljena Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, v kateri je bilo članstvo obvezno za vse izvajalce dejavnosti zasebnega varovanja. Zbornica je imela med drugim zakonsko opredeljeno nalogo sklepanja kolektivne pogodbe za dejavnost zasebnega varovanja z reprezentativnim sindikatom. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju¹⁵ (v nadaljnjem besedilu: ZZasV-A) je bil črtan drugi odstavek 2. člena ZZasV, ki je določal, da je Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje nosilec javnega pooblastila. Naloge zbornice so bile ob tem prenesene na Ministrstvo za notranje zadeve, pri čemer velja opozoriti, da naloga sklepanja kolektivne pogodbe za dejavnosti zasebnega varovanja ni prešla na ministrstvo, saj slednje ne more sklepati kolektivne pogodbe, če dejavnost opravljajo zasebni subjekti. Po uveljavitvi ZZasV-A je Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje odpovedala Kolektivno pogodbo za dejavnost zasebnega varovanja.¹⁶

Z uveljavitvijo novega ZZasV-1 je na podlagi prvega odstavka 9. člena ponovno vzpostavljena možnost delovanja zbornice, društva in drugih oblik združenj v dejavnosti zasebnega varovanja oziroma t. i. strokovnih interesnih združenj. Na podlagi določbe tretjega odstavka 9. člena ZZasV-1 strokovno interesno združenje na področju zasebnega varovanja postane reprezentativno, če se vanj združi najmanj 51 % imetnikov licenc, ki imajo v delovnem razmerju najmanj 40 % varnostnega osebja v dejavnosti. Odločbo o ugotovitvi ali prenehanju reprezentativnosti izda minister, pristojen za notranje zadeve.

Tudi določbe v zvezi s strokovnimi interesnimi združenji kažejo na pomen dejavnosti zasebnega varovanja v državi. Ob tem je treba opozoriti, da med nalogami, ki jih lahko opravljajo reprezentativna združenja v tretjem odstavku 10. člena ZZasV-1, ni navedene naloge sklepanja kolektivne pogodbe za dejavnost zasebnega varovanja.

Ureditev delovnopravnega položaja varnostnega osebja je še prav posebnega pomena, saj mora tisti, ki varuje, imeti vsaj minimalno urejen lasten materialni in socialni status, in sicer dostojno plačilo za opravljeno delo in povrnjene dejanske stroške, ki so povezani z delom (stroške prihoda na delo in z dela ter stroške prehrane) ter socialno varnost (sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas).

Glede na dejstvo, da je država s sistemsko ureditvijo zasebnega varovanja nekatera dejanja za zagotavljanje javne varnosti prepustila zasebnemu varovanju, se do sklenitve kolektivne pogodbe v dejavnosti zasebnega varovanja, ki bo uredila področje dodatkov k plači in povračil stroškov v zvezi z delom predlaga uporaba delovnopravnih predpisov, ki veljajo za zaposlene v policiji. Gre namreč za poklic, ki je po svojem delu najbližji poklicu varnostnika, obenem pa se ohranja možnost, da se socialni partnerji na ravni dejavnosti o pravicah in dolžnostih delavcev dogovorijo samostojno.

¹⁴ Uradni list RS, št. 126/2003.

¹⁵ Uradni list RS, št. 102/2007 – ZZasV-A.

¹⁶ Uradni list RS, št. 73/2000.

2. CILJI, NAČELA IN POGLABITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 CILJI

Predlog zakona ne odstopa od ciljev in načel veljavne zakonodaje. Temeljni cilj je sistemska urejenost in izboljšanje razmer v dejavnosti zasebnega varovanja, tudi prek ureditve delovnopravnega položaja zaposlenih in s tem večje kakovosti izvajanja storitev zasebnega varovanja, ki se izvaja kot dejavnost posebnega družbenega pomena s strani zasebnih izvajalcev. Zasebna podjetja, ki jim je podeljena licenca za opravljanje dejavnosti varovanja, morajo imeti poravnane davke in prispevke ter ne smejo biti kršitelji delovnopravne zakonodaje. Na ta način se bo izboljšal tudi ugled varnostnega osebja, ki bo tako lažje opravljalo svoje naloge. Predlagana ureditev bo poleg tega pripomogla k ugledu in razvoju dejavnosti, ki trenutno v javnosti ne uživa visokega ugleda. Izboljšanje ugleda dejavnosti in delovnih pogojev zaposlenih se bo pozitivno odražala tudi v pridobitvi kakovostnejšega kadra in posledično v zagotavljanju boljše storitve varovanja na splošno in storitev varovanja, ki jih država pridobiva prek javnih naročil.

S predlogom se želi vzpostaviti zakonske podlage, ki bodo spodbujale socialni dialog v dejavnosti zasebnega varovanja kot vira avtonomnega delovnega prava. Ob tem bi se ohranila avtonomnost reprezentativnih predstavnikov delavcev in delodajalcev, da v okviru obstoječih predpisov sami oblikujejo vsebino kolektivne pogodbe ter odločajo o njeni sklenitvi.

Predlog zakona upošteva širši učinek javnih naročil na dejavnost, v kateri ta predstavljajo velik obseg sklenjenih pogodb. Javna naročila morajo upoštevati strošek dela in primerne delovne pogoje za varnostno osebje, kar pomeni, da morajo vse sklenjene pogodbe vsebovati določila, da bodo izvajalci svojim delavcem obračunavali osnovno plačo najmanj v višini minimalne plače. Trenutno stanje, ko država prek zasledovanja najnižje cene javnega naročila dopušča, da ima varnostno osebje osnovne plače, ki se lahko gibljejo tudi med 400,00 in 500,00 EUR, ne zagotavlja dostojnega plačila za delo varnostnega osebja v težjih pogojih. Na tak način se dopušča izogibanje plačilu primernih dodatkov za težje pogoje dela in se ne omogoča razvoja ugleda in kakovosti izvajanja dejavnosti.

Eden izmed ciljev predloga je tudi vzpostavitev pogojev za izboljšanje kakovosti opravljanja storitev zasebnega varovanja ter izboljšanje ugleda v dejavnosti. S posodobitvijo pogojev za pridobitev novih službenih izkaznic se bosta izboljšali kakovost in ugled, s tem pa se bo ustvarilo več zanimanja med potencialnimi zaposlenimi.

Varnostno osebje, ki opravlja naloge varovanja v okviru zasebnega varovanja, mora za pridobitev službene izkaznice, pridobiti ustrezen certifikat za poklicno kvalifikacijo na podlagi programov in katalogov strokovnih znanj in spretnosti. Po trenutno veljavnem zakonu mora varnostno osebje vsakih pet let, poleg strokovnih internih izpopolnjevanj, na novo pridobivati oziroma potrjevati znanje, ki je bilo predhodno že pridobljeno s poklicno nacionalno kvalifikacijo.

Ker je usposobljenost zaposlenih izkazana s pridobitvijo službene izkaznice in je treba upoštevati tudi izkušnje, ki jih delavec pridobi z delovno dobo, se predlaga rešitev, po kateri se bo obdobje preizkus za zaposlene opravil enkrat po preteku petih let od opravljenega strokovnega usposabljanja. Namen predloga je preusmeriti način izvajanja izobraževanja iz splošnega petletnega v kontinuirano specializirano izpopolnjevanje v okviru posameznega delodajalca.

2.2 NAČELA

Načelo zakonitosti je eno najpomembnejših načel pravne države in je kot ustavna kategorija opredeljeno v 120. in 153. členu Ustave Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustava)¹⁷. To načelo na področju zasebnega varovanja določa, da morajo družbe za zasebno varovanje opravljati svojo dejavnost samo na podlagi zakona in predpisov, ki so izdani na njegovi podlagi, ter na način, ki ga določa zakon. Slednje pomeni, da posamezno podjetje za zasebno varovanje ne more presojudati, kaj je pri opravljanju te dejavnosti dovoljeno in kaj ne. Zakon predstavlja tudi pravno podlago za izvajanje dejavnosti zasebnega varovanja ter za sklepanje kolektivnih pogodb, ki jih bodo vsebinsko oblikovali reprezentativni predstavniki delavcev in delodajalcev. Predlog zakona zasleduje tudi načelo zagotavljanja varnosti ljudi in premoženja. Upošteva spodbujanje socialnega dialoga na ravni dejavnosti ter zagotavljanje dostojanstva pri opravljanju dela prek spodbujanja zagotavljanja ustreznih delovnih razmer. Predlog zakona zasleduje še ostala načela, ki so vsebovana v veljavnem besedilu ZZasV-1.

2.3 POGLAVITNE REŠITVE

Predlog zakona na več mestih določa pogoj za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, in sicer da ima izvajalec poravnane davke in obvezne prispevke ter da mu v določenem obdobju niso izrečene pravnomočne globe zaradi kršitve delovnopравниh obveznosti. Enaka dva pogoja se po novem navajata tudi med splošnimi pogoji za odvzem javnega pooblastila za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja. Navedeno je pomembno tako zaradi izboljšanja ugleda varnostnega osebja, razvoja dejavnosti, pa tudi zaradi zagotavljanja kakovosti javnih naročil, s katerimi država zagotavlja izvajanje varovanja za svoje inštitucije. Dejavnost varovanja ljudi in premoženja, ki jo s podelitvijo javnega pooblastila zasebnemu podjetju poveri država, namreč lahko izvaja le podjetje, ki posluje zakonito in zagotavlja varnostnemu osebju primerne pogoje za delo.

V ZZasV-1 se s predlogom zakona ponovno vključuje nalogo reprezentativnega strokovnega interesnega združenja, kot reprezentativnega predstavnika delodajalcev v dejavnosti zasebnega varovanja, da na strani delodajalcev sklepa kolektivno pogodbo za dejavnost zasebnega varovanja z reprezentativnim sindikatom. Predlagana določba ne vzpostavlja zakonske obveznosti sklenitve kolektivne pogodbe, saj ta odločitev ostaja v domeni reprezentativnih predstavnikov strank na delodajalski in sindikalni strani. Določa pa sklenitev kolektivne pogodbe kot eno izmed nalog reprezentativnega združenja delodajalcev, saj to v skladu z ureditvijo v Zakonu o kolektivnih pogodbah predstavlja enega izmed temeljnih namenov

¹⁷ Uradni list RS, št. 33/91I, 42/97 - UZS68, 66/00 - UZ80, 24/03 - UZ3a, 47, 68, 69/04 - UZ50, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ14, 68/06 - UZ121,140,143, 47/13 - UZ90,97,99, 47/13 - UZ148, 75/16 - UZ70a, 92/21 - UZ62a

reprezentativnih združenj delodajalcev. Predlog zasleduje cilj spodbujanja socialnega dialoga na ravni panoge ter razvoja dejavnosti in spodbujanja k natančnejši avtonomni ureditvi delovnopravnega statusa delavcev v dejavnosti zasebnega varovanja.

Predlog zakona vsebuje tudi določbo, v skladu s katero bi morala pogodba o varovanju, sklenjena z državo, samoupravno lokalno skupnostjo ali pravno osebo, v kateri ima država ali samoupravna lokalna skupnost prevladujoč vpliv, vsebovati zavezo izvajalca, da bo svojim delavcem obračunal osnovno plačo najmanj v višini minimalne plače, skupaj z dodatki, ki jih določajo predpisi, ki izvajalca zavezujejo. Na ta način bo država zagotovila, da delavci, ki opravljajo naloge v javnem interesu, prejemajo plačila, ki bodo odražala razmere, v katerih opravljajo delo. Ni primerno, da se javna naročila sklepajo zgolj na podlagi kriterija najnižjega stroška za državo, še posebej, kadar gre za dejavnost varovanja državnega premoženja ter njenih predstavnikov. Poleg tega imajo pogodbe, sklenjene na podlagi javnih naročil, širši učinek, ki presega zgolj področje izplačanih plač. To velja še posebej za dejavnost zasebnega varovanja, v kateri javna naročila predstavljajo velik delež sklenjenih pogodb. Zagotavljanje primernega plačila delavcem bi spodbudilo razvoj dejavnosti prek dviga ugleda delavcev in vzpostavitve večje privlačnosti za opravljanje dela varnostnika.

Dopolnjuje se 27. člen ZZasV-1, ki določa pogoje za odvzem licence in obveznosti imetnika licence, in sicer se dodaja obveznost, da pristojni organ pri presoji o odvzemu licence upošteva tudi možnost nastanka škodljivih posledic za varnostno osebje. Zakon že zdaj v prvem odstavku 27. člena določa, da lahko pristojni organ izreče odvzem licence zaradi varstva varnostnega osebja, ki neposredno opravlja dejavnost, medtem ko drugi odstavek pristojnemu organu izrecno ne nalaga upoštevanja možnosti nastanka škodljivih posledic za zaposlene. S predlogom se ta pomanjkljivost v ZZasV-1 odpravlja.

Z namenom izboljšanja standardov opravljanja dejavnosti predlog postavlja nove pogoje glede izobrazbe, ki jih mora izpolnjevati varnostno osebje, ter nov pogoj glede znanja slovenskega jezika. Tako predlog kot pogoj za pridobitev službene izkaznice varnostnika določa doseženo najmanj IV. stopnjo izobrazbe ter aktivno obvladanje slovenskega jezika na stopnji B2, za pridobitev službene izkaznice za varnostnika nadzornika, operaterja VNC in varnostnika telesnega stražarja pa dodaten pogoj dosežene V. stopnje izobrazbe. Da bi se zavarovalo pridobljene pravice imetnikov obstoječih izkaznic, se v prehodnih določbah določa, da vse obstoječe službene izkaznice ostanejo v veljavi do njihovega poteka. Ob tem se določa, da veljavnost službene izkaznice preneha ob njenem deponiranju, če njen imetnik ne izpolnjuje pogojev, določenih z ZZasV-1.

Predlog spreminja režim opravljanja obdobjih preizkusov strokovne usposobljenosti. Predlaga se, da se obdobji preizkus opravi po preteku petih let od opravljenega strokovnega usposabljanja, in sicer samo enkrat. Varnostno osebje namreč s pridobitvijo Nacionalne poklicne kvalifikacije (v nadaljnjem besedilu: NPK) izkaže svojo usposobljenost za opravljanje tega poklica, po obstoječi ureditvi pa mora to usposobljenost potrjevati vsakih pet let. Predlagatelj je mnenja, da je treba upoštevati pridobljeno znanje in izkušnje varnostnika, poleg tega pa tudi dejstvo, da so različna opravila v okviru zasebnega varovanja v zadnjih letih postala visoko specializirana.

Zaradi tega splošen preizkus usposobljenosti vsakih pet let ne prispeva k boljši usposobljenosti varnostnega osebja. Namen spremembe je v tem, da se v okviru varnostnih podjetij vzpostavijo ustrezni standardi za različna delovna mesta v zasebnem varovanju, ki bodo podlaga za interna izobraževanja, prilagojena specializiranim delovnim mestom. S tem se večji poudarek daje obstoječemu 39. členu ZZasV-1, ki opredeljuje interno izobraževanje. Na ta način bi zagotovili konstantno izpopolnjevanje varnostnega osebja v okviru posameznega delodajalca. Dodatno se v zvezi z obdobjimi usposabljanji predlaga izrecna določba, da se čas, ki se porabi za izobraževanje, všteva v delovni čas za delavce, ki so zaposleni pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost zasebnega varovanja. V praksi namreč velja, da se varnostnikom, ki so že zaposleni, ta čas ne upošteva v delovni čas, čeprav jih na izobraževanje napoti delodajalec.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN NA DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima vpliva na državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona nimajo vpliva na porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet prilagajanja predpisom Evropske unije.

Na področju evropske zakonodaje ni enotnega modela urejanja zasebnega varovanja. Zasebno varovanje je kot dejavnost izključeno iz Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu (v nadaljevanju: Direktiva 2006/123/ES)¹⁸. Pravni red Evropske unije prepušča ureditev področja zasebnega varovanja pravu vsake posamezne članice in zato na tem področju ni obvezujočih smernic ali direktiv. Z Zakonom o storitvah na notranjem trgu (v nadaljevanju: ZSNT)¹⁹ se je omenjena direktiva implementirala v slovenski pravni red, posamezne omejitve in pogoji pa so enotno za slovenske in tuje državljanke določeni sorazmerno ob upoštevanju razlogov javnega interesa, predvsem varovanja javnega reda, javne varnosti in varnosti naročnikov.

¹⁸ Uradni list Evropske unije, L 376, 27. december 2006, str. 36–68, URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:376:0036:0068:SL:PDF>.

¹⁹ Uradni list RS, št. 21/10, 75/23 - ZGD-1L

Predlog zakona je zasnovan tako, da ne posega v že zagotovljene možnosti za nemoten pretok delovne sile in storitev ter v ustanavljanje družb za zasebno varovanje v Republiki Sloveniji.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Belgija:

V Belgiji je za sistemsko urejanje področja zasebnega varovanja odgovorno Ministrstvo za notranje zadeve, ki tudi podeljuje in odvzema licence. Te se izdajajo za obdobje petih let in jih je mogoče podaljševati za enako obdobje. Področje je urejeno z Zakonom o ureditvi zasebnega varovanja iz leta 1990²⁰, s spremembami in dopolnitvami, s kraljevimi in ministrskimi dekreti ter okrožnicami.

Gospodarski subjekt, ki želi opravljati dejavnost zasebnega varovanja, mora biti obvezno zavarovan, plačati mora letni prispevek glede na svojo velikost. Poleg tega mora upoštevati vse zakonske določbe in izvršilne predpise. Osebni pogoji pa so, da je oseba državljan Evropske unije in da ima v Evropski uniji stalno prebivališče, da je dovolj star in da so preverjene njegove sposobnosti vodenja ter njegov značaj. V področje zasebnega varovanja spada tudi delo zasebnih detektivov, ki pa je urejeno s posebnim zakonom. Za družbo za zasebno varovanje se šteje vsak posameznik ali pravna oseba, ki trajno ali začasno izvaja zasebno varovanje, načrtuje, izvaja, vzdržuje ali popravlja alarmne sisteme in centre, kakor tudi dejavnosti svetovanja, analiziranja, usposabljanja, nadzora postopkov, priprave konceptov v zvezi s področjem varnosti.

Pripadnik varnostnega osebja ne more biti:

- kdor je bil kaznovan,
- kdor se ukvarja z dejavnostjo, ki bi lahko ogrozila notranjo ali zunanjo varnost države,
- kdor ni uspešno končal obveznega usposabljanja in nima ustreznih izkušenj,
- kdor je bil zaposlen v državni službi (policiji, tajni službi, vojski ...) in od njegove deaktivacije še ni minilo pet let,
- kdor nima ustreznih kvalitiet.

Imetniki licenc morajo plačati letni prispevek državi, ki je odvisen od velikosti družbe. Varnostno osebje mora biti označeno transparentno z enotno oznako "V", delovna obleka pa ne sme biti enaka policijski. Določene so omejitve glede uporabe službenih psov ter posebna usposobljenost in pasma psov. Varnostno osebje ima enaka pooblastila kot kateri koli drug državljan, pogoji za uporabo posebnih pooblastil, kot so ugotavljanje istovetnosti, pregled in začasni zaseg, pa so določeni v zakonu. Administrativna sankcija za kršitelje predpisov je odvzem oziroma preklic licence ali pa ta, da se licenca po izteku ne podaljša. Kršitelji predpisov s področja zasebnega varovanja pa so lahko kaznovani tudi z zaporno kaznijo. Nadzor nad izvajanjem zakona izvajajo policija ali pooblaščen javni uslužbenci.

Estonija:

²⁰ Law on private security enterprises and company internal security providers (10. april 1990, 10. junij 2001 in 7. maj 2004) in Royal decree on training (31. december 1999).

V Estoniji je zasebno varovanje urejeno z Zakonom o varnosti iz leta 2003 ter s podzakonskimi akti.

Za sistemsko urejanje zadev s področja zasebnega varovanja je pristojna nacionalna policija, ki izdaja tudi licence. Gospodarski subjekt, ki želi pridobiti licenco za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, mora imeti najmanj enega varnostnega menedžerja ter osebje, ki izpolnjuje zakonsko določene pogoje. Dejavnosti zasebnega varovanja ne sme izvajati, kdor:

- ima omejene pravne sposobnosti,
- je bil storilec kaznivnega dejanja in mu izrečena sankcija še ni izbrisana iz evidence,
- je privatni detektiv,
- je bil v stečaju.

Za kršitelje zakonodaje s področja zasebnega varovanja so predvidene administrativne in kazenske sankcije. Administrativne sankcije so odvzem, preklic ali suspenz licence. O administrativnih sankcijah odloča policijski komisar. Poleg administrativnih sankcij so v zakonu predvidene tudi denarne kazni, ki jih izrekajo pristojni organi (policija in poseben nadzorni organ) po zakonu, ki ureja področje denarnega kaznovanja.

Francija:

V Franciji je na podlagi zakona iz leta 1983 za področje zasebnega varovanja odgovorno Ministrstvo za notranje zadeve. Licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja podeljujejo policijske oblasti. Družbam za zasebno varovanje je prepovedano opravljati kakršno koli drugo dejavnost, predvsem pa detektivsko.

Osebe, ki želijo opravljati dejavnost zasebnega varovanja, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- policija razišče življenje kandidata za varnostnika brez njegove poprejšnje privolitve ali dovoljenja,
- kandidat ne sme biti v kazenski evidenci,
- kandidat mora uspešno končati osnovno usposabljanje, če je bil kandidat policist, mora preteči najmanj pet let od konca njegove službe v policiji.

Administrativna sankcija za gospodarske subjekte, ki ravnajo v nasprotju z zakonom, je odvzem ali zavrnitev izdaje licence, zakon pa poleg tega pozna tudi kaznovalne sankcije.

Na področju izobraževanja in usposabljanja podeljujejo »potrdilo o pristojnosti« (certificate of competency) tistim, ki usposabljujejo varnostno osebje.

Finska:

Na Finskem je področje zasebnega varovanja urejeno z Zakonom o zasebnih varnostnih službah,²¹ ki je bil izdan 2002, in s podzakonskimi akti. Eden izmed pomembnih podzakonskih aktov je Vladni dekret o zasebnih varnostnih službah²² iz 2002, ki natančno predpisuje vsebino vloge, obvezne priloge, oznake in delovno obleko, ki jo morajo nositi varnostniki in mora imeti na hrbtu obvezen napis »VARTIJA«.

Licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja podeljuje poseben oddelek Ministrstva za notranje zadeve za dobo petih let in so podaljšljive. Lokalne policijske oblasti opravljajo nadzor nad delom varnostnega osebja, certifikati za delo varnostnega osebja ter dovoljenja za posest in nošenje orožja.

Za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja mora gospodarski subjekt (licence se lahko podelijo tako fizičnim kot tudi pravnim osebam) izpolnjevati naslednje pogoje:

- biti mora finančno sposoben (da ni nevarnosti stečaja, imeti mora dovolj visoko premoženjsko stanje),
- ne sme biti poslovno omejen,
- biti mora dobro ocenjen od policijskih oblasti.

Osebni pogoji za vstop v zasebno varnostno službo so:

- starost najmanj 18 in največ 65 let,
- poštenost in zanesljivost,
- oseba ne sme biti v stečaju, ne sme ji biti prepovedano opravljati dejavnost in biti mora nekaznovana,
- razpolagati mora z lastnostmi, ki ji omogočajo opravljanje dela,
- opraviti mora 100-urno osnovno usposabljanje.

Sankcije za kršitve zakona, ki jih lahko izrečejo lokalne policijske oblasti, so odvzem oziroma preklic licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, preklic menedžerske licence in odvzem ali preklic službene izkaznice.

Predpisana je obveznost poročanja o določenih spremembah (menjava varnostnega osebja, sprememba sedeža, prenehanje, ipd.) že pred spremembo ali najkasneje v sedmih dneh po njej. Določena je prepoved sklepanja pogodb vzdrževanja javnega reda in miru; policistom, carinikom, mejni službi pa je prepovedano delo v zasebnem varovanju (niti kot lastnik, partner, zastopnik niti kot varnostno osebje).

Določen je neke vrste pritožbeni postopek, da oseba, ki meni, da so ji bile kršene pravice, o tem obvesti varnostnega menedžerja; njegovo ime mora osebi povedati varnostnik. Menedžer potrdi pravilnost ukrepanja.

Družba za varovanje mora imeti enega ali več varnostnih menedžerjev, o čemer odloči pristojno ministrstvo na podlagi obsega prevzetih obveznosti, števila lokacij, ki jih je prevzela družba v varovanje – ministrstvo presodi tudi o področjih, za katera je menedžer odgovoren. Družba ima lahko enega ali več menedžerjev. Mogoče je

²¹ Private Security Services Act (282/2002, 765/2003).

²² Government Decree on Private Security Services (534/2002).

sklepanje pogodb z drugim imetnikom licence, vendar mora biti naročnik o tem pisno obveščen pred začetkom prevzema obveznosti. Določena je možnostčasne zaposlitve osebja, vendar največ enega na vsako skupino treh redno zaposlenih.

Nemčija:

Nemčija nima posebnega zakona, ki bi na celovit način urejal dejavnost zasebnega varovanja, to je obravnavano kot blago, ki se kupuje in prodaja na konkurenčnem trgu. Zaradi slednjega je zasebno varovanje urejeno v Obrtnem zakonu, ki je bil sprejet 1999.²³

Za izvajanje zasebnega varovanja zadošča, v skladu z določbo 14. člena, zgolj prijava – prigrasitev dejavnosti v register gospodarskih družb. Dejavnost zasebnega varovanja je torej obrt, ki se opravlja s posebnim dovoljenjem (licenco). Zakon ne opredeljuje pravnega položaja varnostnika, njegovih pooblastil in dolžnosti.

Podjetje za zasebno varovanje lahko ustanovi vsak polnoletni državljan, če izpolnjuje pogoje, ki so predpisani v omenjenem zakonu. Bistven pogoj za pridobitev licence je zanesljivost.

Določba 34.a člena Obrtnega zakona predpisuje minimalno izobrazbo (osnovnošolsko) za opravljanje dejavnosti ter oblike in način predhodnega strokovnega usposabljanja varnostnega osebja. V tretjem odstavku 34.a člena je določeno, da mora prosilec za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja predložiti dokazila (potrdilo) industrijske in trgovinske zbornice, da zaposluje zgolj strokovno usposobljene osebe s primerno izobrazbo. V drugem odstavku 34.a člena je določeno, da Zvezno ministrstvo za gospodarstvo, v soglasju z Zveznim svetom, določi posebne pogoje za strokovno usposabljanje varnostnega osebja ter predpise o obsegu pooblastil varnostnikov in gospodarskih družb, ki se ukvarjajo z zasebnim varovanjem. Na podlagi omenjene določbe je Zvezno ministrstvo za gospodarstvo pripravilo osnutek uredbe z naslovom Varnostna uredba, ki derogira prejšnjo Varnostno uredbo s 7. decembra 1995. Z novo uredbo se določa postopek usposabljanja varnostnikov, pristojno službo za usposabljanje, zahteve za usposabljanje, priznavanje tujih dokazil poklicnih kvalifikacij, strokovni izpit, pristojni organ za usposabljanje in strokovni izpit, postopek strokovnega izpita, obvezno škodno zavarovanje podjetij za zasebno varovanje, vsebino in postopek za izdajo službene izkaznice idr.

Španija:

V Španiji²⁴ smejo izvajati dejavnost zasebnega varovanja samo tista podjetja, ki so pridobila licenco pri Ministrstvu za notranje zadeve in so vpisana v register, ki ga vodi omenjeno ministrstvo.

Za pridobitev licence se zahteva, da ima oseba državljanstvo katere izmed držav članic Evropske unije oziroma držav podpisnic Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. Za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja morajo pravne osebe in

²³ Zvezni uradni list I, str. 202, določba 34.a člena – varnostna dejavnost.

²⁴ Law on private security (23/1992) in Royal decree on implementing the Law on private security (2364/1994).

posamezniki izpolnjevati pogoje, določene v zakonu. Eden izmed pogojev je, da mora imeti podjetje za zasebno varovanje strokovno usposobljen kader. Med osebnimi pogoji za varnostnika je tudi določba, da mora kandidat opraviti preizkus znanja, ki dokazuje njegovo strokovno usposobljenost. Določene so posebne zahteve za opravljanje poklica varnostnika, glede na vrsto del in nalog, ki jih opravlja. Za izobraževanje in usposabljanje varnostnikov je pristojna španska policija. Ta vodi posebne centre za izobraževanje. Poučevanje in specialistične tečaje v teh centrih vodijo ustrezno usposobljeni učitelji. Poleg dovoljenj Ministrstva za šolstvo in pooblastil mestnih in avtonomnih oblasti – skupnosti je potrebno tudi posebno dovoljenje za njihovo odpiranje, ki ga izda Ministrstvo za notranje zadeve. To opravlja tudi inšpekcijo organiziranosti in funkcioniranja teh centrov.

6. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles bo v imenu predlagatelja sodelovala državna svetnica Lidija Jerkič.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 17/11 – ZZasV-1) se v drugi alineji četrtega odstavka 8. člena črta beseda »ali«.

Dodata se nova tretja in četrta alineja, ki se glasita:

»- je v obdobju šestih mesecev pristojni organ Republike Slovenije pri njem ugotovil najmanj dve kršitvi v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom ali obveznimi odmori ter počitki, za kateri mu je bila s pravnomočno odločitvijo ali več pravnomočnimi odločitvami izrečena globa za prekršek

- dva zaporedna meseca ali dvakrat v obdobju šestih mesecev ni poravnal davkov in obveznih prispevkov ter te nepravilnosti kljub pozivu pristojnega organa ni odpravil, ali,«.

Dosedanja tretja alineja postane peta alineja.

2. člen

V 10. členu se v tretjem odstavku doda nova prva alineja, ki se glasi:

»- na strani delodajalcev sklepa kolektivno pogodbo za dejavnost zasebnega varovanja z reprezentativnim sindikatom,«.

Dosedanja prva do sedma alineja postane druga do osma alineja.

3. člen

V 11. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(4) Če je pogodba o varovanju sklenjena z državo, samoupravno lokalno skupnostjo ali z gospodarsko družbo ali drugo pravno osebo zasebnega prava pod neposrednim ali posrednim prevladujočim vplivom, posamično ali skupaj, Republike Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava, mora vsebovati tudi obveznost imetnika licence, da bo delavcem, ki bodo na podlagi pogodbe o varovanju izvajali naloge zasebnega varovanja, določil osnovno plačo najmanj v višini minimalne plače ter vse dodatke in povračila stroškov, ki jih določajo zakon in kolektivna pogodba.«.

Dosedanji tretji, četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti in deseti odstavek postanejo četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, deveti, deseti in enajsti odstavek.

4. člen

V 19. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek, mora prosilec za pridobitev licence iz 4. člena tega zakona izpolnjevati tudi naslednja pogoja:

- da mu v obdobju šestih mesecev s pravnomočnimi odločbami pristojnega državnega organa ni bila tri ali večkrat izrečena globa za prekršek zaradi nespoštovanja določb delovnopravne zakonodaje;
- da ima izpolnjene vse zapadle obveznosti iz naslova davkov in obveznih prispevkov.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

5. člen

V 27. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Pristojni organ imetniku odvzame vse licence, v primeru, da imetnik ne izpolnjuje pogojev iz prvega in drugega odstavka 19. člena tega zakona.«.

Dosedanji drugi, tretji, četrti in peti odstavek postanejo tretji, četrti, peti in šesti odstavek.

6. člen

V prvem odstavku 32. člena se doda novo tretjo točko, ki se glasi:

»3. da ima doseženo najmanj IV. stopnjo izobrazbe;«.

Dosedanja tretja, četrta, peta, šesta in sedma točka postanejo četrta, peta, šesta, sedma in osma točka.

Osma točka se spremeni tako, da se glasi: »da obvlada slovenski jezik na ravni B2«.

Tretji odstavek se črta.

7. člen

V 33. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Prosilec za službeno izkaznico za varnostnika nadzornika mora poleg splošnih pogojev iz 32. člena tega zakona imeti najmanj eno leto delovnih izkušenj na področju varovanja in V. stopnjo izobrazbe, za operaterja VNC najmanj dve leti delovnih izkušenj na področju varovanja in V. stopnjo izobrazbe, za varnostnika telesnega stražarja tri leta delovnih izkušenj na področju varovanja in V. stopnjo izobrazbe, za varnostnega menedžerja pa najmanj tri leta delovnih izkušenj na področju varovanja in VI. stopnjo izobrazbe.«.

V petem odstavku se črta beseda "obdobnega".

8. člen

V 41. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi "Ponovni preizkus strokovne usposobljenosti."

Prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Oseba se mora ob poteku petih let od opravljenega osnovnega strokovnega usposabljanja oziroma izobraževanja ali na podlagi inšpekcijskega ukrepa iz 7. točke prvega odstavka 74. člena tega zakona udeležiti ponovnega strokovnega izpopolnjevanja po programu, ki ga določi minister, in uspešno opraviti ponovni preizkus strokovne usposobljenosti. Če je oseba zaposlena pri delodajalcu, ki mu je bila podeljena licenca za opravljanje zasebnega varovanja, se čas, ki ga oseba porabi za ponovno strokovno usposabljanje, všteta v njen delovni čas.«

V drugem odstavku se besedilo "obdobnega" nadomesti z besedilom "ponovnega".

V tretjem odstavku se črta besedilo » od osnovnega usposabljanja ali prejšnjega obdobja izpopolnjevanja pa je poteklo že več kot pet let,«.

V četrtem odstavku se besedilo "obdobno" nadomesti z besedilom "ponovno".

9. člen

Za 43. členom se doda novo IV.a poglavje in nov 43.a člen, ki se glasita:

»IV.a PRAVICE VARNOSTNEGA OSEBJA

43.a člen

(dodatki k plači in povračila stroškov v zvezi z delom)

Če ni drugače urejeno v kolektivni pogodbi za dejavnost zasebnega varovanja, se za določanje višine dodatkov k plači ter povračil stroškov v zvezi z delom uporabljajo predpisi, ki urejajo višino teh prejemkov za policiste.«.

10. člen

V 79. členu se v 1. odstavku doda nova 9. točka, ki se glasi:

»9. vrsta ter stopnja izobrazbe;«

Dosedanja 9. in 10. točka postaneta 10. in 11. točka.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

11. člen
(začetek uporabe posameznih določb)

(1) Nov tretji odstavek 11. člena se uporablja za pogodbe, ki se sklenejo po uveljavitvi tega zakona.

(2) Spremenjen 79. člen zakona se uporablja za službene izkaznice, izdane po uveljavitvi tega zakona.

(3) Določba 43.a člena se začne uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

12. člen
(posebna ureditev glede veljavnosti in odvzema službene izkaznice)

(1) Službene izkaznice, ki so bile izdane pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do prenehanja njihove veljavnosti v skladu s 36. členom zakona, razen če pristojni organ službeno izkaznico odvzame zaradi kršitev tega zakona.

(2) Ne glede na določbe 37. člena zakona se postopek za odvzem službene izkaznice ne uvede, če je imetnik, ki ne izpolnjuje pogoja iz nove 3. točke prvega odstavka 32. člena zakona, službeno izkaznico pridobil pred uveljavitvijo tega zakona.

(3) Ne glede na 3. točko prvega odstavka 36. člena zakona službena izkaznica preneha veljati ob deponiranju, če imetnik službene izkaznice, ki je bila izdana pred uveljavitvijo tega zakona, službeno izkaznico deponira po uveljavitvi tega zakona in ne izpolnjuje pogojev, ki jih za izdajo službene izkaznice določa 32. člen tega zakon.

13. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu:

V četrtem odstavku 8. člena ZZasV-1 se dodajata tretja in četrta alineja, s katerima se dopolnjujejo razlogi za odvzem javnega pooblastila za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja. Ta se lahko odvzame nosilcu tudi, če je v obdobju šestih mesecev pristojni organ Republike Slovenije pri njem ugotovil najmanj dve kršitvi v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom ali obveznimi odmori ter počitki, za kateri mu je bila s pravnomočno odločitvijo ali več pravnomočnimi odločitvami izrečena globa za prekršek, ali nosilcu, ki dva zaporedna meseca ali dvakrat v obdobju šestih mesecev ni poravnal davkov in obveznih prispevkov ter teh nepravilnosti kljub pozivu pristojnega organa ni odpravil.

Namen določbe je preprečiti serijske kršitve delovnega prava pri nosilcih javnih pooblastil. Javna korist zahteva, da se gospodarske dejavnosti opravljajo v skladu s pravili in omejitvami, ki zasledujejo zakonite in upravičene javne dobrine oz. interese, med drugim tudi v skladu z določbami, ki urejajo delovnopravna razmerja. Ob tem je treba izpostaviti tudi, da gre pri dejavnosti zasebnega varovanja za dejavnosti posebnega družbenega pomena, za opravljanje katere država podeljuje licenco in ki je zaradi tega tudi upravičeno dodatno regulirana, saj bi moralo biti pri izvajanju javnih pooblastil še posebej strogo zagotovljeno spoštovanje vseh predpisov.

K 2. členu:

V tretjem odstavku 10. člena se dodaja nova prva alineja, s katero se dopolnjujejo upravne naloge reprezentativnega združenja podjetij, ki opravljajo dejavnost zasebnega varovanja, in sicer se dodaja naloga sklepanja kolektivne pogodbe dejavnosti. Reprezentativnemu združenju delodajalcev takšno pooblastilo podeljuje tudi Zakon o kolektivnih pogodbah²⁵, h kateremu Slovenijo zavezuje Konvencija MOD št. 154 o spodbujanju kolektivnega pogajanja²⁶. Na ta način želi predlagatelj spodbuditi kolektivna pogajanja v dejavnosti zasebnega varovanja, saj so ta zaradi neaktivnosti reprezentativnega združenja na tem področju v zadnjih letih zastala.

K 3. členu:

V 11. členu se doda nov tretji odstavek, s katerim se določa, da morajo vse pogodbe o varovanju, ki jih sklene država, samoupravna lokalna skupnost ali gospodarska družba, zavod ali druga organizacija, v kateri ima država ali samoupravna lokalna skupnost prevladujoč vpliv, vsebovati tudi zavezo imetnika licence, sklenitelja pogodbe, da bo ta delavcem, ki bodo na podlagi pogodbe o varovanju izvajali naloge zasebnega varovanja, določil osnovno plačo najmanj v višini minimalne plače ter vse dodatke in povračila stroškov, ki jih določajo zakon, kolektivna pogodba ter pogodba o zaposlitvi.

Splošno seveda velja, da je delodajalec dolžan delavcu določiti osnovno plačo v skladu s pogodbo o zaposlitvi, nespoštovanje tega se odraža v obstoju denarnega zahtevka delavca do delodajalca, vendar pa v zakonodaji ni zagotovila, da bi morala

²⁵ Uradni list RS, št. 43/06 in 45/08 – ZArbit

²⁶ Dostopna na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2005-02-0078/>

biti osnovna plača enaka minimalni plači. Predlagana ureditev bi državo, samoupravne skupnosti in podjetja, v katerih imajo te prevladujoč vpiv, zavezala k spoštovanju vsaj minimalnih standardov na področju plač, ki se financirajo iz javnih razpisov. Poleg tega javna naročila ne vsebujejo takšne klavzule, kar lahko povzroči, da podjetja na razpisih nastopajo s predatorskimi cenami, kar ni dobro ne za delovnopravno stanje v dejavnosti, niti za stanje na trgu kot takem.

Delavcem, ki opravljajo varovanje državnih institucij, naj se osnovna plača določa najmanj v višini minimalne plače. To pomeni, da ti delavci osnovne plače ne bi smeli prejemati v nižji višini, s čemer bi izpolnil osnovni namen minimalne plače za zaposlene, ki opravljajo to dejavnost. S tem bi preprečili, da bi delavci v dejavnosti zasebnega varovanja prejemali osnovno plačo manjšo od minimalne plače (npr. 300 EUR ali 400 EUR), kar se dejansko tudi dogaja in kar je formalnopravno tudi zakonito (takšni delavci nato prejmejo dodatek do minimalne plače).

K 4. členu:

V 19. členu se doda nov drugi odstavek, s katerim se dodata dva nova pogoja za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, razen za načrtovanje sistemov tehničnega varovanja in licence za izvajanje sistemov tehničnega varovanja, in sicer da prosilcu v obdobju šestih mesecev s pravnomočno odločbo pristojnega državnega organa ni bila tri- ali večkrat izrečena globa za prekršek zaradi nespoštovanja določb delovnopravne zakonodaje ter da ima prosilec izpolnjene vse zapadle obveznosti iz naslova davkov in obveznih prispevkov. Spoštovanje minimalnih standardov delovnega prava bi moral biti eden izmed pogojev za pridobitev licence, s katero država podeljuje določen del svojih pristojnosti oziroma nalog, to je zagotavljanja varnosti svojim državljanov, na zasebna podjetja.

K 5. členu:

V 27. členu se doda nov drugi odstavek, s katerim se določa, da pristojni organ pri preverjanju prisotnosti okoliščin, ki narekujejo odvzem licence, upošteva tudi pogoje, ki jih mora prosilec za licenco izpolnjevati za njeno podelitev. Če imetnik licence v času nadzora teh pogojev ne izpolnjuje, mu pristojni organ licenco odvzame.

K 6. členu:

V 32. členu se v prvem odstavku doda nova tretja točka, s katero se dopolnjujejo splošni pogoji, ki jih mora izpolnjevati prosilec za pridobitev službene izkaznice, in sicer da ima prosilec za pridobitev službene izkaznice doseženo najmanj IV. stopnjo izobrazbe. Z namenom izboljšanja standardov opravljanja dejavnosti se spreminja tudi osma točka, s katero se postavlja nov pogoj glede znanja slovenskega jezika na stopnji B2.

Da bi se zavarovalo pridobljene pravice imetnikov obstoječih izkaznic, se v prehodnih določbah določa, da vse obstoječe službene izkaznice ostanejo v veljavi do njihovega poteka. Določa se, da veljavnost službene izkaznice preneha ob njenem deponiranju, če njen imetnik ne izpolnjuje pogojev, določenih z ZZasV-1.

K 7. členu:

V 33. členu se drugi odstavek spremeni tako, da bo skladen s spremembami 32. člena. Z namenom zagotoviti boljšo usposobljenost varnostnega osebja se za prosilce za pridobitev službene izkaznice za varnostnika nadzornika, za operaterja VNC, za varnostnika telesnega stražarja določa V. stopnjo izobrazbe. Za varnostnega menedžerja pa se določa VI. stopnjo izobrazbe.

K 8. členu:

V 41. členu se spreminja režim opravljanja preizkusov strokovne usposobljenosti, in sicer se ponovni preizkus strokovne usposobljenosti opravi zgolj enkrat po preteku petih let od opravljenega strokovnega usposabljanja ali na podlagi inšpekcijskega ukrepa iz 7. točke prvega odstavka 74. člena tega zakona. Čas, ki ga oseba porabi za obdobjno strokovno usposabljanje, pa se všteva v njen delovni čas, če je ta oseba zaposlena pri delodajalcu, ki mu je bila podeljena licenca za opravljanje zasebnega varovanja. Če oseba tudi po šestih mesecih od prvega opravljanja preizkusa tega ne opravi ali se ga sploh ne udeleži, se šteje, da ni strokovno usposobljena, s čimer ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje zasebnega varovanja.

Varnostno osebje s pridobitvijo NPK izkaže svojo usposobljenost za opravljanje tega poklica, treba pa je upoštevati tudi pridobljeno znanje in izkušnje varnostnika ter dejstvo, da so različna opravila v okviru zasebnega varovanja v zadnjih letih postala visoko specializirana. Zaradi navedenega splošen preizkus usposobljenosti vsakih petih let ne prispeva k boljši usposobljenosti varnostnega osebja. Namen spremembe je v tem, da se v okviru varnostnih podjetij vzpostavijo ustrezni standardi za različna delovna mesta v zasebnem varovanju, ki bodo podlaga za interna izobraževanja, prilagojena specializiranim delovnim mestom. S tem se večji poudarek daje obstoječemu 39. členu zakona, ki opredeljuje interno izobraževanje. Na ta način bi zagotovili konstantno izpopolnjevanje varnostnega osebja v okviru posameznega delodajalca. Dodatno se v zvezi z obdobjnimi usposabljanji predlaga izrecna določba, da se čas, ki se zanje porabi, všteva v delovni čas za delavce, ki so zaposleni pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost zasebnega varovanja. V praksi namreč velja, da se varnostnikom, ki so že zaposleni, čas strokovnega usposabljanja ne upošteva v delovni čas, čeprav jih na izobraževanje napoti delodajalec.

K 9. členu:

Doda se novo IV.a poglavje in nov 43.a člen o pravicah varnostnega osebja. Predlog zakona v 2. členu zasleduje cilj obuditve dejavnosti kolektivnega dogovarjanja v dejavnosti zasebnega varovanja. Da bi se do sklenitve dogovora med socialnimi partnerji zagotovil zadovoljiv standard pravic delavcev v dejavnosti zasebnega varovanja, se predlaga, da se za določanje višine dodatkov k plači ter povračil stroškov v zvezi z delom uporabljajo predpisi, ki urejajo višino teh prejemkov za policiste, dokler ne bo drugače urejeno v kolektivni pogodbi za zasebno varovanje.

K 10. členu:

V 79. členu se v prvem odstavku doda nova 9. točka, s katero se v evidenco izvajalcev internega varovanja vnaša tudi podatek o vrsti in stopnji izobrazbe.

K 11. členu:

V 11. členu se določa začetek uporabe posameznih določb, in sicer se nov četrti odstavek 11. člena zakona uporablja za pogodbe, ki bodo na novo sklenjene po uveljavitvi tega zakona, vse obstoječe pogodbe pa ostanejo v veljavi v obstoječi obliki. Spremenjen 79. člen zakona se uporablja za službene izkaznice, izdane po uveljavitvi tega zakona.

Da bi se izvajalcem zasebnega varovanja zagotovilo dovolj časa za prilagoditev na nove pogoje opravljanja dejavnosti, hkrati pa socialnim partnerjem zagotovilo obdobje, v katerem se še pred veljavnostjo določbe lahko dogovorijo za minimalne delovnopravne standarde v dejavnosti, se predlaga šestmesečno prehodno obdobje pred veljavnostjo novega 43.a člena.

K 12. členu:

Da bi se zagotovilo prehodno obdobje za uveljavitev novih določb o izobrazbi varnostnega osebja, se predlaga, da vse službene izkaznice, ki so bile izdane pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do poteka njene veljavnosti. Če se službena kartica, ki je bila izdana pred uveljavitvijo tega zakona, deponira, in njen imetnik ne izpolnjuje pogojev, ki jih za izdajo službene kartice določa ta zakon, njena veljavnost preneha ob njenem deponiranju.

K 13. členu:

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJA

8. člen

(podelitev in odvzem javnega pooblastila)

(1) Pristojni organ lahko na podlagi javnega natečaja za opravljanje posameznih upravnih nalog s področja zasebnega varovanja podeli javno pooblastilo drugi osebi javnega prava, posamezniku ali pravni osebi zasebnega prava, če za to obstajajo dejanske potrebe na posameznem področju podelitve javnega pooblastila in izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima odgovorno osebo za izvajanje javnega pooblastila, ki ima najmanj visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in izpolnjuje posebne kadrovske pogoje,
- ima zagotovljeno zadostno število izvajalcev in druge strokovne delavce, ki izpolnjujejo posebne kadrovske pogoje,
- ima prostore in opremo, predpisano za izvajanje javnega pooblastila,
- niso podane okoliščine, iz katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da nosilec javnega pooblastila ne bo ustrezno izvajal javnega pooblastila (nelikvidnost, opravlja dejavnost, ki je nezdržljiva z izvajanjem javnega pooblastila).

(2) Natančnejša opredelitev kadrovskih, materialnih in drugih pogojev ter kriterijev in meril za podelitev javnega pooblastila se določi z razpisno dokumentacijo.

(3) Pogoje za izvajanje javnega pooblastila mora nosilec javnega pooblastila izpolnjevati ves čas opravljanja dejavnosti. Javno pooblastilo mora izvajati zakonito, pravočasno in v skladu s predpisanim načinom.

(4) Pristojni organ javno pooblastilo nosilcu odvzame, če:

- ni dejanskih potreb po izvajanju javnega pooblastila za posamezno področje,
- ne izpolnjuje pogojev, predpisanih v prvem odstavku tega člena, ali
- javno pooblastilo izvaja nezakonito, nepravočasno ali v nasprotju s predpisanim načinom in kljub opozorilu nepravilnosti ne odpravi.

(5) Če nosilec javnega pooblastila ne izpolnjuje več pogojev ali javnega pooblastila ne izvaja na način, določen s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, pristojni organ na to opozori nosilca javnega pooblastila, ki je nepravilnosti dolžan odpraviti v določenem roku. Če nosilec javnega pooblastila v roku nepravilnosti ne odpravi, mu pristojni organ javno pooblastilo odvzame. Nalogo nosilca javnega pooblastila prevzame pristojni organ, ki lahko izvajanje javnega pooblastila na podlagi javnega natečaja prenese na drugega nosilca javnega pooblastila.

(6) Zoper odločbo o odvzemu javnega pooblastila je dovoljena pritožba; o njej odloča Vlada Republike Slovenije.

(7) Nosilec javnega pooblastila je dolžan v roku 30 dni od prenehanja izvajanja javnega pooblastila pristojnemu organu predati vso dokumentacijo v zvezi z izvajanjem nalog javnega pooblastila.

(8) Nosilci javnega pooblastila so dolžni o izvajanju javnega pooblastila pisno poročati pristojnemu organu do 31. marca za preteklo koledarsko leto.

10. člen
(reprezentativno strokovno interesno združenje)

(1) Reprezentativno strokovno interesno združenje (v nadaljnjem besedilu: reprezentativno združenje) v javnem interesu zaradi razlogov učinkovitosti, racionalnosti, samoregulacije ali razvoja zasebnega varovanja, na podlagi javnega pooblastila, lahko opravlja naslednje upravne naloge:

- predlaga vsebine poklicnih standardov ter katalogov strokovnih znanj in spretnosti v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije, programov izobraževanja, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja ter skrbi za razvoj izobraževanja, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja varnostnega osebja,
- predlaga vsebine standardov na področju zasebnega varovanja ter imetnike licenc in naročnike redno obvešča o novostih v zvezi s standardi ter jim nudi potrebna pojasnila,
- daje mnenja v postopkih priznavanja poklicnih kvalifikacij in strokovne usposobljenosti za opravljanje nalog s področja zasebnega varovanja,
- izdaja priporočila o merilih kakovosti in strokovnosti opravljanja nalog varnostnega osebja v skladu s tem zakonom in s strokovnim nadzorom ugotavlja njihovo izpolnjevanje,
- pripravlja skupna poročila o uporabi ukrepov varnostnikov,
- izvaja strokovni nadzor nad izvajanjem internega strokovnega izpopolnjevanja pri imetnikih licenc.

(2) Pristojni organ posamezne upravne naloge reprezentativnemu združenju podeli z odločbo.

(3) Poleg nalog iz prvega odstavka tega člena reprezentativno združenje opravlja tudi naslednje naloge:

- nudi strokovno pomoč imetnikom licenc in varnostnemu osebju,
- sprejme kodeks poklicne etike in skrbi za njegovo spoštovanje,
- zastopa interese svojih članov pred državnimi organi,
- organizira obiske poslovnih delegacij, sejemske predstavitve, seminarje in konference ter druge predstavitvene dogodke,
- članom pošilja poslovne informacije in jim poslovno svetuje,
- sodeluje pri navezovanju poslovnih stikov in povezav,
- opravlja druge naloge, vezane na strokovni razvoj zasebnega varovanja.

(4) Minister določi način in vsebino izvajanja strokovnega nadzora reprezentativnega združenja ter pristojnosti in sestavo neodvisnih komisij.

(5) Reprezentativno združenje opravlja upravne naloge iz prvega odstavka tega člena za vse imetnike licenc, druge nosilce javnega pooblastila in varnostno osebje v skladu s tem zakonom, ne glede na njihovo članstvo.

(6) Reprezentativno združenje se financira iz lastne dejavnosti in iz prispevkov svojih članov.

(7) Reprezentativno združenje je dolžno o izvajanju nalog iz javnega pooblastila pisno poročati pristojnemu organu do 31. marca za preteklo koledarsko leto.

(8) Nadzor nad izvajanjem nalog, podeljenih z javnim pooblastilom, izvaja pristojni organ. Če reprezentativno združenje ne izpolnjuje več pogoja reprezentativnosti ali svojih pristojnosti ne izvaja v skladu s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in nepravilnosti ne odpravi v roku, ki mu je določen, minister z odločbo odvzame javno pooblastilo. Pristojnosti ali izvajanje posamezne naloge reprezentativnega združenja prevzame pristojni organ.

11. člen (opravljanje zasebnega varovanja)

(1) Imetnik licence ima pravico opravljati določeno obliko zasebnega varovanja z dnem vročitve certifikata o licenci. Obliko, ceno in vsebino certifikata o licenci določi minister.

(2) Imetnik licence sme opravljati zasebno varovanje samo z varnostnim osebjem, ki izpolnjuje pogoje po tem zakonu. Z varnostnim osebjem mora biti sklenjeno delovno razmerje pred opravljanjem zasebnega varovanja.

(3) Imetnik licence mora pred opravljanjem zasebnega varovanja z naročnikom storitve skleniti pisno pogodbo o varovanju, iz katere sta jasno razvidna oblika in obseg varovanja. Če pri opravljanju zasebnega varovanja pri istem naročniku storitve za varovanje iste stvari sodeluje tudi drug imetnik licence, mora biti to razvidno iz pogodbe ali iz dodatka, sklenjenega k pogodbi. Pogodba o varovanju, ki ni sklenjena v pisni obliki in v skladu z določbami tega zakona ali je sklenjena z gospodarsko družbo oziroma samostojnim podjetnikom posameznikom, ki nima ustrezne licence iz tega zakona, je nična. Naročniki storitve zasebnega varovanja so glede na obliko varovanja, ki jo potrebujejo, dolžni skleniti pisno pogodbo o varovanju z imetnikom ustrezne licence.

(4) Varnostno osebje ima pravico neposredno opravljati naloge zasebnega varovanja z dnem vročitve službene izkaznice, če ima sklenjeno delovno razmerje z imetnikom licence ali z izvajalcem internega varovanja. Obliko, ceno in vsebino službene izkaznice določi minister.

(5) Oseba, ki opravlja pripravništvo, oseba na praksi ali vajenec lahko opravlja delo v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, če ni s tem zakonom urejeno drugače. Naloge zasebnega varovanja lahko opravlja samo pod stalnim neposrednim nadzorom mentorja in nima pravice samostojno izvajati ukrepov varnostnika. Njen status mora biti jasno razviden z delovne obleke, pred nastopom dela pa mora biti varnostno preverjena.

(6) Imetniki licenc in varnostno osebje morajo ves čas opravljanja dejavnosti izpolnjevati pogoje za opravljanje zasebnega varovanja in opravljati zasebno varovanje v skladu s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, glede na obliko varovanja, ki jo opravljajo. Pristojni organ oziroma inšpektor inšpektorata ministrstva, pristojnega za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: inšpektor), lahko po uradni dolž-

nosti kadar koli preveri izpolnjevanje pogojev. Če imetnik licence ali imetnik službene izkaznice ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje zasebnega varovanja ali v primerih prenehanja licence ali službene izkaznice po tem zakonu ali v primeru odvzema, mora takoj prenehati z opravljanjem zasebnega varovanja in v osmih dneh od prenehanja izpolnjevanja pogojev, prenehanja ali odvzema pristojnemu organu vrniti certifikat o licenci ali službeno izkaznico. Če imetnik licence ali službene izkaznice te ne vrne, pristojni organ podatke o nazivu firme imetnika ter številki in vrsti licence oziroma ime in priimek in številko službene izkaznice objavi na svoji spletni strani.

(7) Varnostno osebje mora imeti med opravljanjem nalog pri sebi službeno izkaznico in jo mora pokazati na zahtevo policista ali inšpektorja inšpekcijskih služb. Službeno izkaznico je prepovedano dati, prodati, kupiti ali posoditi drugemu, uporabiti tujo službeno izkaznico kot svojo ali jo kakor koli predrugačiti.

(8) Varnostno osebje mora na zahtevo posameznika, zoper katerega je uporabilo ukrep ali izvedlo drugo nalogo po tem zakonu, po zaključku postopka pokazati službeno izkaznico in se predstaviti z imenom in priimkom ter nazivom imetnika licence, pri katerem je v delovnem razmerju. Če opravlja naloge v civilnih ali drugih oblačilih, ki niso vidno označena z oznakami imetnika licence, in se pri tem sklicuje na svoje naloge in ukrepe, mora pred postopkom pokazati službeno izkaznico in se predstaviti z imenom in priimkom ter nazivom imetnika licence, pri katerem je v delovnem razmerju.

(9) Če na varovanem območju veljajo posebna pravila za zagotavljanje reda, je naročnik storitve dolžan zagotoviti, da so pred vstopom na varovano območje na vidnem mestu napis »VAROVANJE« in poleg njega napisana posebna pravila za zagotavljanje reda.

(10) Minister podrobneje določi pogoje za opravljanje zasebnega varovanja.

19. člen (splošni pogoji)

(1) Za pridobitev licence iz 4. člena tega zakona, razen licence za načrtovanje sistemov tehničnega varovanja in licence za izvajanje sistemov tehničnega varovanja, mora prosilec poleg izpolnjevanja posebnih pogojev za posamezno licenco, izpolnjevati tudi naslednje splošne pogoje:

1. da ima za nedoločen čas s polnim delovnim časom v delovnem razmerju varnostnega menedžerja, ki opravlja naloge odgovorne osebe za opravljanje zasebnega varovanja ali je sam varnostni menedžer;
2. da so povezane osebe varnostno preverjene in da nimajo varnostnih zadržkov;
3. da osebe iz prejšnje točke niso ali niso bile povezane osebe v pravni osebi, kateri je bila odvzeta licenca, in ukrep prepovedi ponovne pridobitve licence še traja;
4. da zoper prosilca ni uveden postopek za odvzem katere koli druge licence po tem zakonu;

5. da zoper prosilca v obdobju zadnjih dveh let ni bil izrečen ukrep začasnega ali pogojnega odvzema licence ali odvzema licence in ukrep prepovedi ponovne pridobitve licence še traja;
6. da ima v delovnem razmerju varnostno osebje, strokovno usposobljeno glede na obliko varovanja, ki jo želi opravljati;
7. da ima lasten ali s pogodbo zagotovljen VNC;
8. da je zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu;
9. da ima interni akt, s katerim je določil oznake, delovno obleko, opremo in vozila;
10. da je lastnik ali najemnik poslovnih prostorov v Republiki Sloveniji.

(2) Imetnik licence sme opravljati eno ali več oblik zasebnega varovanja, če ima vsaj enega varnostnega menedžerja.

(3) Pogoj iz 1., 6., 7. in 8. točke prvega odstavka tega člena mora prosilec izpolniti pred začetkom opravljanja zasebnega varovanja, vendar najkasneje v 30 dneh od vročitve certifikata o licenci, sicer se šteje, da ne izpolnjuje pogojev. Dokazila o izpolnjevanju pogojev mora takoj posredovati pristojnemu organu.

27. člen

(odvzem licence in obveznosti imetnika licence)

(1) Zaradi varovanja javnega reda, javne varnosti, varstva naročnikov, tretjih oseb in varnostnega osebja, ki neposredno opravlja dejavnost lahko pristojni organ imetniku licence odvzame posamezno licenco. Odvzem licence se lahko izreče kot:

- začasni odvzem licence, z možnostjo pogojnega odvzema licence, ali
- trajni odvzem licence.

(2) Pristojni organ pri presoji o odvzemu licence iz prejšnjega odstavka ugotavlja dejstva, okoliščine in težo posameznih dejanj oziroma kršitev, število kršitev, vrsto in višino sankcije, čas, ki je pretekel od storitve, ogroženost javnega interesa, nastanek ali verjetnost nastanka škodljivih posledic in vpliv na varnost ljudi in premoženja, ter odloči v skladu z načelom sorazmernosti.

(3) Imetnik licence, ki mu je izrečen začasni ali trajni odvzem licence, je dolžan v roku osmih dni od odvzema o tem obvestiti naročnike, s katerimi ima sklenjene pogodbe o varovanju na podlagi odvzete licence.

(4) Imetnik licence, za katerega je uveden postopek začasnega ali trajnega odvzema licence je dolžan že ob uvedbi postopka o tem obvestiti naročnike, ki so zavezanci za obvezno organiziranje varovanja, v skladu s tem zakonom.

(5) Imetnik licence mora v primeru prejema odločbe o trajnem odvzemu licence pristojnemu organu vrniti izvirnik certifikata o licenci v osmih dneh in ga obvestiti o prenehanju delovnega razmerja varnostnega osebja. Če imetnik izvirnika certifikata o licenci ne vrne, pristojni organ v evidenco vpiše zaznamek o statusu licence in na svoji spletni strani, zaradi varstva ljudi in premoženja ter pravnega prometa, objavi podatke o nazivu firme imetnika ter številki in vrsti licence.

32. člen
(splošni pogoji)

(1) Za pridobitev službene izkaznice mora prosilec izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

1. da je star najmanj 18 let;
2. da ima državljanstvo države članice Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije;
3. da je strokovno usposobljen glede na vrsto del, ki jih bo opravljal;
4. da je varnostno preverjen in nima varnostnih zadržkov;
5. da mu v obdobju zadnjih dveh let ni bila odvzeta službena izkaznica zaradi kršitev tega zakona;
6. da je zdravstveno in psihično sposoben glede na vrsto del, ki jih bo opravljal;
7. da aktivno obvlada slovenski jezik.

(2) Za ugotavljanje zdravstvene in psihične sposobnosti se uporabljajo predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, glede vrste, obsega in vsebine preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev ter načina in rokov za opravljanje teh pregledov, če ni s tem zakonom določeno drugače. Zdravstveno in psihično sposobnost ugotavlja zdravnik specialist medicine dela in športa na podlagi zdravniškega pregleda glede na vrsto dela, ki ga bo opravljal prosilec. Ne glede na predpise, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, se šteje, da prosilec ni zdravstveno in psihično sposoben za opravljanje zasebnega varovanja, če je z zdravniškim pregledom ugotovljeno, da je odvisen od alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi. Zdravniško spričevalo lahko vsebuje le podatek o dejstvu zdravstvene in psihične sposobnosti, ne pa tudi o vzroku zanj, ne sme biti starejše od enega leta, stroške pregleda plača imetnik licence ali prosilec sam, če ni v delovnem razmerju pri imetniku licence.

(3) Za aktivno znanje slovenskega jezika se šteje, če je prosilec na slovenski šoli pridobil najmanj osnovnošolsko izobrazbo. Prosilci, ki nimajo končanih ustreznih slovenskih šol, aktivno znanje slovenskega jezika dokazujejo s posebnim potrdilom uradno pooblaščenih izobraževalnih ustanov o uspešno opravljenem preizkusu znanja aktivnega znanja slovenskega jezika po javnoveljavnem izobraževalnem programu ustrezne stopnje v Republiki Sloveniji ali na drug način, s katerim se ugotovi aktivno znanje slovenskega jezika.

(4) Prosilcu se na podlagi vloge izda službena izkaznica za tisto vrsto dela, za katero je strokovno usposobljen in izpolnjuje predpisane pogoje.

33. člen
(posebni pogoji)

(1) Poleg splošnih pogojev iz 32. člena tega zakona mora prosilec izpolnjevati še posebne pogoje, določene v katalogih strokovnih znanj in spretnosti za posamezno

nacionalno poklicno kvalifikacijo glede na strokovno usposobljenost za opravljanje posamezne vrste dela.

(2) Prosilec za službeno izkaznico za varnostnika nadzornika mora poleg splošnih pogojev iz 32. člena tega zakona imeti najmanj eno leto delovnih izkušenj na področju varovanja, za operaterja VNC najmanj dve leti delovnih izkušenj na področju varovanja, za varnostnika telesnega stražarja in varnostnega menedžerja pa najmanj tri leta delovnih izkušenj na področju varovanja.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka, pogoj delovnih izkušenj za varnostnega menedžerja izpolnjuje prosilec, ki ima najmanj visoko strokovno izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delih.

(4) Za izkušnje na področju varovanja se štejejo izkušnje, pridobljene z neposrednim opravljanjem nalog varnostnega osebja, ki ima pravico uporabe ukrepov varnostnika, in izkušnje, pridobljene z neposrednim opravljanjem nalog pooblaščenih uradnih oseb državnih organov in organov lokalnih skupnosti, ki imajo pravico uporabe pooblastil in prisilnih sredstev (policist, občinski redar, pravosodni policist, vojaški policist).

(5) Prosilec, ki prosi za službeno izkaznico in je pred več kot petimi leti od podaje vloge opravil izobraževalni program, program strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja, obdobjno strokovno izpopolnjevanje ali kako drugače pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo, se mora pred podelitvijo službene izkaznice udeležiti obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja in opraviti preizkus strokovne usposobljenosti.

41. člen

(obdobni preizkus strokovne usposobljenosti)

(1) Oseba se mora vsakih pet let od opravljenega osnovnega strokovnega usposabljanja oziroma izobraževanja ali na podlagi inšpekcijskega ukrepa iz 7. točke prvega odstavka 74. člena tega zakona udeležiti obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja po programih, ki jih določi minister, in uspešno opraviti obdobni preizkus strokovne usposobljenosti.

(2) Če oseba iz prejšnjega odstavka preizkusa ne opravi v prvem poskusu, ima pravico preizkus na lastne stroške večkrat ponoviti. Če preizkusa ne opravi niti po treh mesecih od prvega poskusa, se mora ponovno udeležiti obdobjnega strokovnega izpopolnjevanja.

(3) Če oseba tudi po šestih mesecih od prvega opravljanja preizkusa tega ne opravi ali se ga sploh ne udeleži, od osnovnega usposabljanja ali prejšnjega obdobjnega izpopolnjevanja pa je poteklo že več kot pet let, se šteje, da ni strokovno usposobljena in da ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje zasebnega varovanja.

(4) Oseba lahko kadar koli ponovno opravi obdobjno strokovno izpopolnjevanje in pristopi k opravljanju preizkusa.

79. člen
(evidenca imetnikov službenih izkaznic)

Evidenca imetnikov službenih izkaznic vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime;
2. rojstni podatki (dan, mesec, leto, kraj rojstva) in EMŠO;
3. stalno in začasno prebivališče;
4. državljanstvo;
5. številka in vrsta službene izkaznice;
6. fotografija osebe;
7. kršitve tega zakona;
8. datum podelitve, odvzema in status službene izkaznice;
9. datum in vrsta strokovne usposobljenosti (izobraževanje, strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje, obdobjno izpopolnjevanje, usposobljenost za nošenje orožja, uporabo službenih psov, plinskega razpršilca in druge oblike usposabljanja);
10. datum sklenitve in prenehanja delovnega razmerja.